

UDK 811.163.42'373.232
Izvorni znanstveni članak
Rukopis primljen 6. VII. 2007.
Prihvaćen za tisak 17. X. 2007.

Ankica Čilaš Šimpraga

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
Ulica Republike Austrije 16, HR-10000 Zagreb
acilas@ihjj.hr

RAZVOJ PREZIMENSKOG SUSTAVA NA MILJEVCIMA

U članku se prikazuje razvoj miljevačkoga prezimenskoga sustava od prvih prezimena zabilježenih u matičnim knjigama potkraj 17. stoljeća do prezimena koja se javljaju tek potkraj 19. stoljeća. Utvrđuje se koja su prezimena u međuvremenu ugašena, tj. koja su nestala zbog izumiranja loze ili zamjene novim prezimenom, najčešće dotadašnjim obiteljskim nadimkom. Analiziraju se motivacijsko-strukturna svojstva današnjih miljevačkih prezimena i njihovo jezično podrijetlo.

1. Geografski smještaj i kratki pregled povijesti Miljevaca

Miljevci su zaravan koju sa zapadne strane omeđuje kanjon rijeke Krke te s istočne kanjon Čikole, a na sjeveru je od župe Promine razdvaja dva do tri kilometra širok pojas krša. Na njima se razvilo sedam naselja seoskoga tipa u kojima žive 1432 stanovnika – u Bogatiću 113, Brištanima 306, Drinovcima 227, Kaočinama 253, Karaliću 122, Ključu 186 i Širitovcima 225¹. Miljevačkom području pripada i Visovac, otočić s franjevačkim samostanom nizvodno od Roškog slapa, te selo Nos Kalik u kojem živi pet stanovnika pravoslavne vjeroispovijesti.

U srednjem vijeku² područje Miljevaca pripadalo je kninskoj biskupiji, utemeljenoj za hrvatskih narodnih vladara (Kosor 1995: 112). Vjerski se život, najvjerojatnije, odvijao oko tvrđave Ključice (Ključ), grada koji je pripadao hr-

¹ Podatci se donose prema *Popisu stanovništva 2001.*, www.dsz.hr.

² Podatci za ovaj sažeti povijesni prikaz crpljeni su ponajprije iz: Karlo Kosor, Drniška krajina za turskog vladanja, *Povijest Drniške krajine*, Split 1995., 103–179, te Ante Juric, *Gradovi, utvrde i sakralni spomenici uz Krku i Čikolu*, Matica hrvatska Skradin, Skradin 2004.

vatskim velikašima Nelipićima. Izgrađen na 100 metara visokoj stijeni, na desnoj obali rijeke Čikole, dva kilometra uzvodno od njezina ušća u Krku, bio je teško pristupačan te je nadzirao širu okolinu, i zato imao važnu stratešku, a posljedično i političku poziciju. Počeli su ga graditi Nelipići 1330. godine, neko je vrijeme bio u rukama hrvatsko-ugarskoga kralja Ludovika, no između 1382. i 1434. opet je u vlasništvu Nelipića. Potom dolazi u vlast vojvode Novakovića, zatim obitelji Talovac, a Turci su ga razorili 1522. godine.

Nelipići su na području Miljevaca imali još jednu tvrđavu – iznad Krke, u blizini Roškog slapa, nalazila se utvrda Kamičak, smještena na nepristupačnoj uzvisini uz selo Brištane. O nastanku Kamička nema sigurnih podataka. Prema fra Petru Bačiću (1929: 105) podigli su ga pripadnici roda Svačić, oko 1244. gradom vlada knez Nelipić iz plemena Svačić, a nakon Nelipića, u 15. stoljeću, Kamičkom gospodare Utišinovići (Sekulić 1995: 53). Iz te obitelji potječe kardinal Juraj Utišinović-Martinušić (1482. – 1551.), “pavlin i samostanski prior, biskup velikovarađinski, rizničar kralja Ivana Zapolje, vrstan državnik, vojvoda i vojskovođa...”³. Početkom 16. stoljeća gospodar je Kamička hrvatski ban Marko Mišljenović-Horvat (1506. – 1508.). Godine 1522. grad osvajaju i razaraju Turci.

Nakon pada Miljevaca pod tursku vlast, novi vladari, kako im nije bilo u interesu da im posjedi budu prazni, pozivaju odbjeglo stanovništvo da se vrati, a naseljavaju i novo stanovništvo, velikim dijelom iz Hercegovine (Kosor 1995: 105). Iz turskog razdoblja ostalo je na Visovcu 520 dokumenata, što su vrijedni izvori za historiografska istraživanja, ali i važno vrelo toponimijske te antroponimijske građe.⁴ Tako u dokumentima koji se odnose na sporove u vezi s imovinsko-pravnim odnosima, npr. dokumentu označenom s B-57⁵, nailazimo na imenske formule seljana iz miljevačkih Brištana: Tomaš, Prirad, Ivan i Vučil, sinovi Stojana, Dragosav sin Dimitra, Ivan sin Nikole, Jovan sin Raića, Prodan Kovač. Ta građa upućuje na zaključak da u prvoj polovici 17. stoljeća⁶ još nisu postojala prezimena te da su uz narodna imena (Stojan, Prirad, Vučil, Dragosav, Raić, Prodan) nadijevana i imena kršćanskoga podrijetla (Ivan, Dimitar, Nikola, Jovan).

³ “Obiteljsko ime Jurjevo različito je zabilježeno: Utissinovich, Utissenovich, Utisenovich, Utytszenich, Utysenich, Utisenovski; Martinuzzi, Martinisius...” (Sekulić 1995: 53).

⁴ O dokumentima piše Fehim Nametak u: Turski dokumenti visovačkog samostana, *Visovački zbornik*, Visovac, 1997., 293–297.

⁵ Naime, u dokumentu se navodi da se gvardijan samostana Pavle, zatim Mihovil, fra Jerko i drugi redovnici žale na stanovnike sela (Česmine?) i Brištana jer su im ugrožavali posjede baštine Kuželj (Nametak 1997: 297).

⁶ Dokument B-57 datiran je 1041. godinom po hidžri.

Za Kandijskog rata (1645. – 1669.) na područje nad kojim je pastoralnu ulogu imao visovački samostan naselilo se mnogo katolika iz Bosne, osobito iz Rame (Kosor 1995: 145), a i nakon oslobođenja od turske vlasti duhovno su ga pastorizirali franjevci s Visovca. Župa je pripadala skradinskoj biskupiji, a od godine 1830. šibenskoj.

2. Metodologija

Prezime je stalna, nasljedna i nepromjenjiva antroponimijska kategorija druge determinacije koja je danas dio službene imenske formule. U Hrvata se prva prezimena javljaju u 12. stoljeću u razvijenim primorskim gradovima, u središtima gospodarskoga i kulturnoga razvoja, no u mnogim hrvatskim krajevima ona se javljaju mnogo kasnije.

Najkasnije se prezimena ustaljuju u seoskim sredinama koje su dugo bile pod vlašću Turaka.

Masovnija pojava prezimena vezana je uz obvezu vođenja matičnih knjiga po župama u koje su nakon Tridentskoga koncila (1545. – 1563.) župnici morali zapisivati imena, prezimena i krvno srodstvo rođenih, vjenčanih i umrlih. Godine 1780. uvođenjem jozefinskoga patenta prezimena su postala zakonski obvezatna, tj. ozakonjuje se dvoimenska formula s obvezatnim osobnim imenom i prezimenom.

Matične knjige župe Miljevci datiraju iz vremena osamostaljenja toga područja kao župe nakon oslobođenja od Turaka. Najstarija je Matična knjiga krštenih između 1692. i 1694. godine. S druge strane, kako su pravoslavni svećenici u ovom dijelu Dalmacije matične knjige počeli voditi mnogo kasnije od katoličkih, najstarije matične knjige u kojima su upisani nositelji triju prezimena iz Nos Kalika odnose se na razdoblje od 1915. do 1948. godine. Prve potvrde tih prezimena potječu iz 1919. godine.

Kako bi se utvrdilo koja su današnja miljevačka prezimena, polazni je izvor bio popis prezimena po naseljima u *Leksiku prezimena SR Hrvatske* iz 1976. godine, koji je sastavljen prema popisu stanovništva iz 1948. godine. U njemu se na Miljevcima navodi 118 prezimena. No, u tom se popisu donose i prezimena koja nisu izvorno miljevačka, a čiji su nositelji privremeno radili ili živjeli na Miljevcima, npr. *Badin*, *Bagić*, *Bakmus*, *Bešić*, *Boljat*, *Dičak*, *Dizdar* itd. Uočene su i pogrješke pri zapisivanju, npr. donose se *Cipčić* (treba biti *Čipčić*), *Dičog* (treba biti *Dičak*), *Kobić* (treba biti *Kabić*), *Nadovera* (treba biti *Nadoveza*) itd.

Koja su prava miljevačka prezimena, provjereno je terenskim istraživanjem. Informanti su bili sljedeći:

1. Bogatić: Ante Galić, rođen 1982. godine
2. Brištani: Frane Samodol, rođen 1933. godine
3. Drinovci: Franka Malenica, rođena 1986. godine
4. Kaočine: Ivan Kulušić, rođen 1938. godine
5. Karalić: Drago Karlo, rođen 1950. godine
6. Ključ: Manda Kulušić, rođena 1933. godine
7. Širitovci: Nediljka Lovrić, rođena 1937. godine u Brištanima, te Kata Perica, rođena 1950. godine (djevojačko prezime Grabić).

Radi utvrđivanja vremena nastanka i kontinuiteta pojedinih prezimena istražene su matične knjige⁷:

1. Matična knjiga krštenih 1692. – 1694.
2. Matična knjiga krštenih 1692. – 1696.
3. Matična knjiga umrlih 1732. – 1743.
4. Matična knjiga krštenih 1800. – 1884.
5. Matična knjiga krštenih 1870. – 1884.
6. Matična knjiga krštenih 1852. – 1947.
7. Matična knjiga rođenih 1896. – 1946.
8. Matične knjige pravoslavaca, Parohija Bribir, Skradin 1915. – 1948.

U novije doba sve su knjige mikrofilmirane, a mikrofilmovi se čuvaju u Hrvatskome državnom arhivu u Zagrebu.

3. Kad se javljaju prezimena na Miljevcima?

Na Miljevcima su najstarija prezimena potvrđena potkraj 17. stoljeća. U matičnim knjigama rođenih između 1692. i 1696. nalazimo 15 današnjih i četiri izumrla prezimena te nekoliko antroponima druge kategorije koji su potvrđeni samo jedanput ili dvaput te se za njih ne može utvrditi jesu li bili nasljedni, tj. jesu li bili prezimena ili pridjevci. Među sačuvanim su prezimenima *Bachich* 1693., *Deragna* 1694., *Selailia* 1696., *Iuich* 1692., *Lourich* 1693., *Manenich* 1692. (*Manenicich* 1692., *Maneniza* 1800., *Malenizza* 1855.), *Perisich* 1696., *Piglich* 1694., *Puglich* 1693. (*Pulich* 1737.), *Suglich* 1696. (> *Suglie*

⁷ Izvornici matičnih knjiga čuvaju se u Samostanu Visovac (MKK 1692. – 1694., MKK 1692. – 1696., MKU 1732. – 1743., MKV 1733. – 1744.) i Arhivu Šibenik (MKK 1800. – 1884., MKK 1870. – 1884.).

1802.), *Susich* 1693., *Visich* 1696., *Vlaich* 1696., *Vrangncouich* 1696. te *Vucorepich* 1693. (> *Vucoreppa* 1800.). Neka od njih tek u 19. stoljeću dobivaju današnji lik. Godine 1855. *Manenich* postaje *Malenizza*, *Suglich* se 1802. mijenja u *Suglie*, *Vucorepich* godine 1800. postaje *Vucoreppa*.

Izumrla su prezimena (4): *Barcos* 1696., *Breugl* 1693. (*Breugli* 1696.), *Jurich* 1693., *Omarcen* 1693. (*Omarceni* 1693., *Omarcenouich* 1694.)

Tijekom 18. stoljeća miljevački se prezimenski fond uvećao za 13 novih do danas sačuvanih prezimena te još osam koja se nisu sačuvala. Tada se javljaju prezimena *Bascich* 1733. (*Bassich* 1737.), *Duilouich* 1743. (> *Duilo*), *Galich* 1733., *Grabich* 1733., *Jurassinouich* 1733. (> *Jurasin* 1805.), *Kissich* 1739., *Lallich* 1739., *Mazalin* 1734., *Samodolich* 1739. (> *Samodol* 1801.), *Skeglic* 1734. (> *Scheglio* 1800.), *Sumka* 1741., *Sosterich* 1734. (> *Sostara* 1800.) i *Vatavuk* 1733.

Danas ne postoje prezimena (8): *Blaich* 1737., *Bralich* 1741., *Maroeuich* 1743., *Marrevich* 1737., *Scorich* 1737., *Simich* 1738., *Vulaich* 1737., 1805., *Vulinovich* 1741.

U 19. stoljeću *Duilouich* se promijenilo u *Duilo*, *Jurassinouich* u *Jurašin*, *Skeglic* u *Škeljo* te *Sosterich* u *Šostara*. Iz tih primjera te iz prije navedenih (*Manenich* > *Malenizza*, *Suglich* > *Suglie*, *Vucorepich* > *Vucoreppa*) vidljivo je da je u 19. stoljeću dolazilo do skraćivanja prezimena odbacivanjem sufiksa *-ić* i *-ović*. Desufiksacija prezimena zahvatila je šire dalmatinsko i hercegovačko područje, no njihova rasprostranjenost još nije posve istražena (Šimunović 2006: 289).

Uz mijenjanje lika dotadašnjih prezimena za 19. je stoljeće karakteristična i pojava većega broja miljevačkih prezimena, tj. tad se javljaju čak 22 današnja prezimena.

Tada su potvrđena prezimena: *Bencovich* 1800., *Bubalo* 1802., *Čipcich* 1803., *Čolak* 1805., *Devich* 1805., *Gverich* 1868., *Carlo* 1844., *Cozich* 1807., *Culusich* 1800., *Mamut* 1808., *Marsich* 1806., *Perčin* 1805., *Pleticosa* 1804., *Samaz* 1800., *Schelin* 1801., *Saraz* 1801., *Seper* 1860., *Stipančich* 1809. (> *Stipandžija*), *Stojanovich* 1840., *Tetlo* 1858., *Vukačić* 1875., *Xivco* 1802. (> *Xivcovich* 1847.).

Tijekom 19. stoljeća više su puta potvrđena, no do danas se nisu sačuvala sljedeća prezimena: *Aničich* 1807., *Bobegl* 1841., *Bossich* 1856. (*Božić* 1860.), *Box(e/o)co*⁸ 1841. (*Božeka* 1877.), *Bracich* 1847. (*Bračich* 1856., *Bra-*

⁸ Zbog izbljedjelih i katkad oštećenih listova papira te nerijetko vrlo teško čitljivih zapisa neka bi se slova, a time i cijela prezimena mogla različito pročitati.

cić 1860.), *Čavcich* 1800., *Čelepircich* 1806., *Juricich* 1802., *Medar* 1801., *Mi-očevich* 1843., *Silov* 1870., *Šimich* 1844. i *Zeco* 1800.

U matičnim knjigama krštenih između godine 1800. i 1884. nalazimo 25 an-troponima druge kategorije trorječne strukture, npr. *Anničich alias Carlo* 1805. godine, *Bralich alias Jurascin* 1801., *Deragna alias Samaz* 1800. Naime, radi preciznije determinacije nekim su se prezimenima dodavali obiteljski nadimci. Izostavljanjem priloga *alias* nastajala su dvostruka prezimena. Tijekom vreme-na takva su se prezimena raslojavala, a proces raslojavanja trajao je duboko u 19. stoljeće, npr. prezime *Lovrich Vucacich*, potvrđeno 1852., postaje *Vukačić* 1875., *Pilich alias Mamut* iz 1801. potvrđeno je kao *Mamut* 1808. No nerijet-ko se dvostruko prezime rabi i nakon osamostaljenja prezimenskih sastavnica. Npr. u navedenoj matičnoj knjizi nalazimo *Pilich Mamut* godine 1847. premda je samo prezime *Mamut* potvrđeno već 1808. godine.

4. Jezična analiza miljevačkih prezimena

4.1. Neke fonološke crte miljevačkih prezimena

Prezimena su leksemi, koji u jeziku čine podsustav. No ona, kao i apelati-vi, imaju glasovne i naglasne značajke govora u kojem su nastala. Tako ikav-ski refleks jata u prezimenima *Livaja* i *Stipandžija* sugerira da je riječ o ikav-skom govoru. Zamjena *f > p* u *Pilić* (< *Pile*) < *Filip* te *Seper* < *Sefer*, ispada-nje *h* u *Mamut* < *Mahmut*, te iz skupa *hv Vatavuk* < *hvatati vuka*, razlikovanje *č* i *ć*, npr. u *Čipčić*, postojanje zvučne afrikate *dž* (*Dželalija*), te četveronaglasni sustav sa zanaglasnom dužinom, sve su to značajke koje miljevačka prezime-na svrstavaju u ikavski novoštokavski dijalekt, poznat u literaturi i kao zapad-ni ili mlađi ikavski dijalekt.

4.2. Jezično podrijetlo miljevačkih prezimenskih leksema

S obzirom na povijest miljevačkoga kraja te političke, kulturne i jezične utjecaje, u miljevačkom su prezimenskom fondu uz idioglotske pretkazivi aloglotski elementi. Kako je ovaj kraj dugo bio pod turskom vlašću, u prezime-nima su predvidljivi turski leksemi. Oni su vrlo zastupljeni i zato što je turski utjecaj bio najveći upravo u najintenzivnijem razdoblju nastajanja prezimena.

Na tvorbenoj razini među turskim utjecajima ističe se sufiks *-džija* u prezi-menu *Stipandžija*, a na leksičkoj razini zamjetne su imenske osnove u prezime-nima *Bašić*, *Čipčić*, *Čolak*, *Dželalija*, *Mamut*, *Perčin*, *Seper*, *Sulje*. Prezime *Ba-šić* potječe od imenice *baša* u značenju ‘poglavar, starješina, zapovjednik’ pre-

ma turskom *baş* ‘glava’ (Škaljić 1979: 122). *Čipčić* je prezime koje kazuje kakav je bio položaj u društvu njegovih prvih nositelja. Potječe od turske imenice *ciftçi* koja znači ‘kmet na imanju spahije’ (Škaljić 1979: 174). *Čolak* je nadimačko prezime koje dolazi od turske imenice *çolak* što znači ‘koji je kljast, sakat, jednoruk’ (Škaljić 1979: 180).

Perčin je također prezime nadimačkoga podrijetla u vezi s imenicom iz turskog jezika *perçem* koja znači 1. čuperak (pramen) kose na čelu (kika) ili na zatiljku u muškarca (pletenica); ili 2. kika na čelu konja (Nosić 2005: 512). Prezime *Dželalija*, *Mamut*, *Seper* i *Sulje* nastala su prema osobnim imenima *Celâlî*, koje u turskom jeziku znači ‘Veličanstveni, Veliki, Moćni’⁹, *Mamut* < *Mahmut*, *Seper* < *Sefer*¹⁰ i *Sulje* od *Sulejman*.

Njima se, vjerojatno, može pridružiti i prezime *Skelin* za koje pretpostavljam da potječe od hipokorističnoga imena *Skele*, što je najvjerojatnije pokraćeno ime od *Skender* (Škaljić 1979: 567), u turskom *Iskender* od grčkog *Aléxandros*.

Zasebnu skupinu prezimena s aloglotskim elementima čine ona vlaškoga i albanskoga podrijetla. Zbog nevelikog fonda prezimena njihov udio nije osobito uočljiv, no vrlo je signifikantan jer je trag višestoljetnog načina života. Vlaška se prisutnost u prezimenima otkriva (1) u vlaškoj imenskoj osnovi u prezimenu *Bačić*, naime osnova toga prezimena vjerojatno potječe iz vlaškog preko rum. oblik *báciu*, *baci* ‘glavni, obično stariji čobanin’¹¹, (2) u prezimenima motiviranim stočarskom privredom, za što su primjeri prezimena *Bačić* i *Kozić*, (3) u etnonimu *Vlah* u prezimenu *Vlajić* te (4) u prezimenskim osnovama *Vuk-/Vul-* (današnja prezimena *Vatavuk*, *Vukačić*, *Vukorepa* i izumrla prezimena *Vucouich* 1693., *Vulaich* 1737., *Vulich* 1693. i *Vulinovich* 1741.)

4.3. Klasifikacija prezimena

4.3.1. Klasifikacija s obzirom na tvorbenu strukturu

S obzirom na tvorbenu strukturu prezimena svrstavamo u dvije skupine: I. asufiksalna prezimena – ona koja su nastala bez (pravog) tvorbenog čina, tj. onimizacijom i transonimizacijom, te II. sufiksalna prezimena – ona koja su nastala tvorbenim činom.

⁹ < ar. *Ġäläl* + ar.-pers. suf. *-ī* (Škaljić 1979: 236)

¹⁰ *Sefer* – musul. muško ime. Nadijeva se obično djetetu koje se rodi u mjesecu saferu < tur. *Safer* < ar. *šāfār* ‘ime drugog mjeseca po muslimanskom kalendaru’ (Škaljić 1979: 554).

¹¹ Šimunović 2006:189; Napominjem da bi se podrijetlo moglo izvoditi i iz imenice *bak* ‘mladi bik’ iz staroslavenskog *бѣкъ* (HER 2002: 82).

Legenda:

Ooi = osobno ime u osnovi prezimena

On = nadimak u osnovi prezimena

Oe = etnonim ili etnik u osnovi prezimena

Oz = naziv zanimanja u osnovi prezimena

Ox = osnova nejasna značenja

4.3.1.1. A sufiksalna prezimena

Ooi: *Dùilo, Dùjilo, Dželàlija, Juràšin, Kârlo, Màmut, Sèper, Skèlìn, Stipàndžija, Súlje*

On: *Búbalo, Čòlak, Déronja, Livája, Mazàlìn, Pèrcìn, Plètikosa, Sámac, Šárac, Vätavük, Vükorepa, Zéljak*

Oe: *Samòdol*

Oz: *Šòstara*

Ox: *Kàlìk, Súnko, Škéljo, Tétlo*

4.3.1.2. Sufiksalna prezimena

II.1. O + -ić

Ooi + -ić: *Ívić, Júrić, Làlić, Lóvrić, Pèrišić, Pilić, Pulić, Púljić, Víšić*

On + -ić: *Gálić, Gvérić, Ívić, Kisić, Kózić, Kùlušić, Mršić, Skòčić, Sùšić, Vùkačić*

Oe + -ić: *Grábić, Vlájjić*

Oz + -ić: *Bàčić, Bášić, Čipčić*

Ox + -ić: *Dévić*

II.2. O + -ović

Ooi + -ović: *Bénković, Stojánović, Vránković¹², Vránjković, Živković*

II.3. O + -ica

On + -ica: *Malènica*

Kako pokazuje motivacijsko-tvorbena analiza, više od polovice miljevačkih prezimena završava nastavkom -ić, koji ima funkciju oznake descendencije, tj.

¹² S obzirom na povijesne potvrde toga antroponima s inicijalnim *F-* (*Francovich* 1804. itd.) pretpostavljam da je prezime *Vranković* imenskoga podrijetla (< lat. *Franciscus*), a ne nadimačkoga (< *vran* 'crn').

odnosa roditelj – dijete. Mnoga takva prezimena u osnovi imaju muško osobno ime pa ih nazivamo patronimima. Ostala su patronimna prezimena ona sa složenim posvojno-deminutivnim sufiksom *-ović*.

4.3.2. Semantičko-motivacijska klasifikacija

S obzirom na značenje osnove prezimena se mogu svrstati u četiri skupine: 1. prezimena nastala od osobnih imena, 2. prezimena nadimačkoga, 3. prezimena etnonimskoga i etničkoga podrijetla te 4. prezimena motivirana nazivima zanimanja.

Na Miljevcima dominiraju prezimena motivirana osobnim imenima (25) i nadimcima (23).

4.3.2.1. Prezimena imenskoga postanja

Imenskoga su postanja sljedeća prezimena:

Benković, Dùilo, Dùjilo, Dželàlija, Ívić, Juràšin, Júrić, Kârlo, Làlić, Lóvrić, Màmut, Pèrišić, Pílić, Púlić, Puljić¹³, Sèper, Skèlìn, Stipàndžija, Stojánović, Súlje, Višić, Vránković, Vránjković, Živković.

Mali broj prezimena u osnovi ima narodno ime: *Púlić, Púljić, Stojánović, Višić, Živković.*

Većina imena iz osnove pripada biblijsko-svetačkom repertoaru. Prevlast je takvih imena pretkaziva jer su nakon Tridentskoga koncila do kraja 19. stoljeća, u doba nastanka prezimena, ona dominirala, a narodna su osobna imena bila vrlo rijetka. Prezimena s kršćanskim imenom u osnovi jesu: *Bénković, Dùilo, Dùjilo, Ívić, Juràšin, Júrić, Kârlo, Làlić, Lóvrić, Pèrišić, Pílić, Stipàndžija, Vránković, Vránjković.*

Kao što je već istaknuto, islamska osobna imena nalazimo u prezimenima *Dželàlija, Màmut, Sèper, Skèlìn, Súlje.*

4.3.2.2. Prezimena nadimačkoga postanja

Nadimačkoga su podrijetla prezimena *Búbalo, Čòlak, Déronja, Gálić, Gvérić, Kisić, Kózić, Kùlušić, Livája, Malènica, Mazàlìn¹⁴, Mršić, Pèrčìn,*

¹³ *Puljić* s varijantom *Pulić* nalazimo 1646. u Konavlima. Ondje je 1473. potvrđeno i osobno ime *Puhoje – Puhoje Milišić Lasinić* (Kapetanić – Vekarić, *Konavoski rodovi*, knj. 1, 2001., str. 21).

¹⁴ Prezime *Mazàlìn* dovodim u vezu s glagolom *mazati* i imenicom *mazalo* od koje je sufiksacijom nastalo trosložno prezime *Mazàlìn*, koje pripada naglasnom tipu poput *Markulìn – Markulina*.

Plètikosa, Rúnjić, Sámac, Skòčić, Sûšić, Šárac, Vätavük, Vùkačić, Vùkorepa i Zéljak.

Nadimci koje prepoznajemo u njima u najvećem se dijelu odnose na neko tjelesno svojstvo, npr. *Čolak* < *čolak* ‘kljast, sakat’, *Galić* < *gal* ‘crn’, *Gverić* < *gverok* ‘razrok’, *Livaja* < ljevak, *Kulušić* < osoba s velikom kuljom, trbuhom, *Malenica* < osoba malena rasta, *Šarac* < šaren, *Sušić* < suh, mršav, *Mršić* < mršav, *Runjić* < runjav, dlakav. S druge strane prezimena *Bubalo*, *Deronja*, *Kisić* upućuju na karakterne crte svojih prvih nositelja.

4.3.2.3. Prezimena od naziva zanimanja

Premda naziv zanimanja shvaćamo vrlo široko, pa tu ubrajamo i vršitelja radnje općenito te nazive za oznaku državne ili crkvene hijerarhije, prezimena je motiviranih nazivima zanimanja, tj. položajem u društvu, vrlo malo: *Bàčić*, *Básić*, *Čipčić*, *Šòstara*¹⁵. U krajevima u kojima su obrti u doba nastajanja prezimena bili razvijeniji, više je i prezimena motiviranih nazivima zanimanja.

4.3.2.4. Prezimena etničko-etnonimskoga postanja

Najmanje je prezimena nastalih prema etnicima: etnonimsko prezime *Vlajić* (< *Vlah*) i etnička prezimena *Grabić* (čovjek iz Grabovca) i *Samòdol* (prema smještaju u selu: sam u dolu).

4.3.2.5. Prezimena nejasna postanja

U motivacijsko-semantičkoj analizi možemo samo pretpostaviti od koje je osnove koje prezime moglo nastati, ali kako nedostaju izvori koji bi te pretpostavke potvrdili, mora se ostaviti mogućnost da bude riječ i o drugome podrijetlu. S obzirom na podrijetlo osnove ostaju nejasna prezimena *Dévić*, *Kàlik*, *Súnko*, *Škéljo* i *Tétlo*.

¹⁵ Za prezime *Šòstara* pretpostavljam da je nastalo prema apelativu *Schuster* iz njemačkog jezika, a koji potječe od latinskog *sutor*. Spomenutu osnovu nalazimo u mnogim prezimenima diljem Hrvatske, osobito u sjevernijim krajevima, npr. *Soštarić*, *Šostar*, *Šostarec*, *Šuštarek* itd.

Tablica: Semantičko-motivacijska klasifikacija miljevačkih prezimena

	N u osnovi	Oi u osnovi	E u osnovi	Z u osnovi	nejasno
1.	<i>Bubalo</i>	<i>Bénković</i>	<i>Grábić</i>	<i>Băčić</i>	<i>Dévić</i>
2.	<i>Čolak</i>	<i>Dujilo</i>	<i>Samòdol</i>	<i>Băšić</i>	<i>Kălîk</i>
3.	<i>Déronja</i>	<i>Duilo</i>	<i>Vlájic</i>	<i>Čipčić</i>	<i>Súnko</i>
4.	<i>Galić</i>	<i>Dželalija</i>		<i>Šostara</i>	<i>Škéljo</i>
5.	<i>Gverić</i>	<i>Ívić</i>			<i>Tétlo</i>
6.	<i>Kisić</i>	<i>Jurášin</i>			
7.	<i>Kózić</i>	<i>Júrić</i>			
8.	<i>Kulušić</i>	<i>Kârlo</i>			
9.	<i>Livája</i>	<i>Lălić</i>			
10.	<i>Malénica</i>	<i>Lóvrić</i>			
11.	<i>Mazâlîn</i>	<i>Mămut</i>			
12.	<i>Mršić</i>	<i>Pėrišić</i>			
13.	<i>Pėrčîn</i>	<i>Pîlić</i>			
14.	<i>Plètikosa</i>	<i>Pûlić</i>			
15.	<i>Rúnjić</i>	<i>Pûljić</i>			
16.	<i>Samac</i>	<i>Sèper</i>			
17.	<i>Skôčić</i>	<i>Skêlîn</i>			
18.	<i>Sûšić</i>	<i>Stipândžija</i>			
19.	<i>Sárac</i>	<i>Stojánović</i>			
20.	<i>Vătavūk</i>	<i>Súlje</i>			
21.	<i>Vûkacić</i>	<i>Súnko</i>			
22.	<i>Vûkorepa</i>	<i>Vîšić</i>			
23.	<i>Zéljak</i>	<i>Vránković</i>			
24.		<i>Vránjković</i>			
25.		<i>Živković</i>			

Legenda:

N = nadimak

Oi = osobno ime

E = etnonim i etnik

Z = naziv zanimanja

2. Zaključak

Prezimana su svjedoci vremena u kojem su nastala, s jedne strane socijalnih prilika toga doba, a s druge strane stanja jezičnog sustava u tom razdoblju. Danas na Miljevcima postoje 53 prezimena. Najstarija, s obzirom na potvrde, potječu s kraja 17. stoljeća. U matičnim je knjigama potvrđeno još 25 prezimena,

no ona su u međuvremenu izumrla. Najviše je prezimena nastalo u 19. stoljeću – čak 35, no njih 13 do danas nije sačuvano. Među njima dominiraju prezimena motivirana osobnim imenima (25) i nadimcima (23). Prezimena motiviranih nazivima zanimanja, tj. položajem u društvu, vrlo je malo (*Bačić*, *Bašić*, *Čipčić*, *Šostara*). Najmanje je etničko-etnonimskih prezimena, samo tri: *Vlajić*, *Grabić* i *Samodol*.

Kako su prezimena leksemi, ona, poput apelativa, imaju glasovne i naglasne značajke govora u kojem su nastala. S obzirom na vokalni i konsonantski te naglasni sustav miljevačka prezimena pripadaju ikavskom novoštokavskom dijalektu. Kako su mnoga od njih nastala u razdoblju nakon oslobođenja od Turaka, kad su turski leksički elementi bili prisutni u govoru ondašnjega hrvatskoga puka, mnoga današnja miljevačka prezimena u svojim osnovama čuvaju turske lekseme.

Prilog: Rječnik miljevačkih prezimena

U prilogu se donose današnja miljevačka prezimena. Podatci su dani unutar članaka na početku kojih je naveden broj nositelja godine 1948. i ime sela u kojem su živjeli. Slijedi grafijski oblik i godina prve potvrde određenoga prezimena. Nakon toga se navode ostale grafijske potvrde. Na kraju članka donosi se kratko tumačenje motivacijske osnove prezimena te njegove tvorbe i leksičkoga podrijetla.

Kratice sela:

Bo – Bogatić

Br – Brištani

Dr – Drinovci

Ka – Kaočine

Kr – Karalić

Klj – Ključ

Ši – Širitovci

Bačić

Stanje 1948.: 1 (-)¹⁶ Ka, 1 (1) Bo, 242 (38) Dr, 6 (-) Ši, 69 (8) Br

Prva potvrda: *Bachich* 1693.

¹⁶ Unutar zagrada donosi se broj obitelji koje su nositelji određenoga prezimena.

Grafijske potvrde: *Bachich* 1693.¹⁷, *Bacich* 1734., *Baçich* 1734., *Bačich* 1844., *Bacicz* 1845., *Bacić* 1850., *Bačić* 1855., *Bačić* 1872.

< zanimanje < *bač/bač-a* (< iz vlaškoga preko rum. oblik *báciu*, *baci* ‘glavni, obično stariji čobanin’) + *-ić*

Bašić

Stanje 1948.: 98 (11) Ka

Prva potvrda: *Bascich* 1733.

Grafijske potvrde: *Bascich* 1733., *Bassich* 1737., *Basich* 1801., *Bašich* 1844., *Bašić* 1860.

< zanimanje < tur. *baš-a* (< *başa* < *baş* ‘glavar, starješina’) + *-ić*

Benković

Stanje 1948.: 8 (2) Br

Prva potvrda: *Bencovich* 1800.

Grafijske potvrde: *Bencovich* 1800., *Benkovich* 1853., *Benković* 1853.

< kršćansko osobno ime *Benk-o* (< *Benedikt* < lat. *Benedictus*) + *-ović*

Bubalo

Stanje 1948.: 17 (2) Ši

Prva potvrda: *Bubalo* 1802.

Grafijske potvrde: *Bubalo* 1802., *Buballo* 1840.

< nadimak *Bubalo* (< *buba-ti* + *-lo*)

Čipčić

Stanje 1948.: 16 (3) Klj

Prva potvrda: *Çipcich* 1803.

Grafijske potvrde: *Çipcich* 1803., *Çipçich* 1809., *Čipčić* 1860., *Cipcsich* 1859.

< zanimanje *čipč-ija* (< tur. *çiftçi* ‘kmet na imanju spahije’) + *-ić*

Čolak

Stanje 1948.: 1 (1) Ši

Prva potvrda: *Çolak* 1805.

¹⁷ Navodim samo godinu kad se određeni grafijski oblik prezimena pojavljuje prvi put.

Grafijske potvrde: *Čolak* 1805., *Čolak* 1845.

< nadimak *Čolak* (< tur. *çolak* ‘koji je sakate ruke’ < *kolak* < *kol* ‘ruka’)

Deronja

Stanje 1948.: 1 (-) Dr, 40 (7) Br

Prva potvrda: *Deragna* 1694.

Grafijske potvrde: *Deragna* 1694., *Deragnnich* (?)¹⁸ 1738., *Deragnich* 1739., *Deranich* 1811., *Derogna* 1851., *Deregnia* 1860., *Deronja* 1870.

< nadimak *Deronja* (< *der-ati* + *-onja*)

Dević

Stanje 1948.: 9 (3) Dr

Prva potvrda: *Devich* 1805.

Grafijske potvrde: *Devich* 1805., *Dević* 1852.

Podrijetlo: nejasno

Duilo

Stanje 1948.: 1 (-) Ši, 2 (-) Br, 60 (10) Bo

Prva potvrda: *Duilouich* 1743.

Grafijske potvrde: *Duilo* 1802., *Duilouich* 1743., *Duillo* 1839.

< osobno ime *Duilo* (< *Du-ilo* < *Dujam*¹⁹ < lat. *Domnius*)

Dujilo

Stanje 1948.: 1 (1) Br

Prva potvrda: *Dujlo* 1851.,

Grafijske potvrde: *Dujlo* 1851., *Dujilo* 1883.

< osobno ime *Dujilo* (< *Duj-ilo* < *Dujam* < lat. *Domnius*)

Dželalija

Stanje 1948.: 1 (-) Br, 58 (9) Klj, 9 (1) Kr

Prva potvrda: *Selailia* 1696.

Grafijske potvrde: *Selailia* 1696., *Xelaliich* 1741., *Xelalia* 1800., *Xelalich* 1812., *Xellalia* 1842., *Želalia* 1855., *Žellalia* 1856., *Zelalia* 1870., *Želalija*, 1872., *Dželalija* 1880.

¹⁸ Upitnikom označujem teško čitljive zapise prezimena.

¹⁹ Muško osobno ime *Dujam* u Splitu je potvrđeno još u 11. stoljeću. (HER, 281)

< osobno ime *Dželalija* (< tur. *Celâlî* ‘Veličanstveni, Veliki, Moćni’ < ar. *Ġälāl* + ar.-pers. Suf. *-î*²⁰)

Galić

Stanje 1948.: 103 (18) Bo, 2 (-) Ši

Prva potvrda: *Galich* 1733.

Grafijske potvrde: *Galich* 1733., *Gallich* 1741., *Galicz* 1845., *Gallić* 1854., *Galić* (sin)/*Galić* (otac), 1872.

< nadimak *Gal-e*²¹ (< *gal* ‘crn’) + *-ić*

Grabić

Stanje 1948.: 4 (-) Br, 7 (-) Bo, 72 (12) Ši

Prva potvrda: *Grabich* 1733.

Grafijske potvrde: *Grabich* 1733., *Grabić* 1858., *Grabo* 1870.

< etnik *Grab-o* (< *Grabovac*) + *-ić*

Gverić

Stanje 1948.: 1 (-) Bo, 38 (6) Br

Prva potvrda: *Gverich* 1868.

Grafijske potvrde: *Gverich* 1868., *Guerić* 1872., *Gverić* 1883.

< nadimak *Gver-o* (< *gverok* ‘razrok, strangled’) + *-ić*

Ivić

Stanje 1948.: 1 (-) Ši, 172 (26) Dr, 3 (-) Br, 60 (9) Ka, 7 (-) Bo

Prva potvrda: *Iuich* 1692.

Grafijske potvrde: *Iuich* 1692., *Ivich* 1736., *Ivić* 1871.

< osobno ime *Iv-e* (< *Ivan* < lat. *Johannes*) + *-ić*

Jurašin

Stanje 1948.: 7 (3) Br

Prva potvrda: *Jurassinouich* 1733.

Grafijske i tvorbene potvrde: *Jurassinouich* 1733., *Jurasin* 1805., *Jurassin* 1845., *Jurašin* 1859.

< osobno ime *Jurašin* (< *Jur-ašin* < *Juraj* < lat. *Georgius*)

²⁰ Škaljić 1979: 236

²¹ Šimunović 2006: 216: “Imena i prezimena s osnovom *gal* zabilježena su u Hrvata od XIII. stoljeća.”

Jurić

Stanje 1948.: 1 (-) Bo, 2 (-) Br, 2 (-) Ši

Prva potvrda: *Jurich* 1693.

Grafijske potvrde: *Jurich* 1693., *Iurich* 1736., *Jurić* 1873.

< osobno ime *Jur-e* (*Juraj* < lat. *Georgius*) + *-ić*

Kalik

Stanje 1948.: 83 (15) Nos Kalik

Prva potvrda: *Kalik* 1919.

< nejasno

Karlo

Stanje 1948.: 1 (-) Bo, 1 (-) Ka, 26 (4) Kr

Prva potvrda: *Carlo* 1844.

Grafijske potvrde: *Carlo* 1844., *Karlo* 1854.

< osobno ime *Karlo* (< njem. *Karl* < lat. *Carolus*)

Kisić

Stanje 1948.: 22 (6) Br

Prva potvrda: *Kissich* 1739.

Grafijske potvrde: *Kissich* 1739., *Kisich* 1804., *Chissich* 1841., *Chisich* 1843., *Chiso* 1853., *Kisić* 1855., *Kiso* 1883.

< nadimak *Kis-o* (< *kiseo*) + *-ić*

Kozić

Stanje 1948.: 25 (4) Dr

Prva potvrda: *Cozich* 1807.

Grafijske potvrde: *Cozich* 1807., *Kozich* 1844., *Kozić* 1872.

< nadimak *Koz-o* (< *koza*) + *-ić*

Kulušić

Stanje 1948.: 1 (-) Bo, 1 (-) Br, 106 (19) Klj, 2 (-) Dr, 2 (-) Ši, 99 (15) Ka

Prva potvrda: *Culusich* 1800

Grafijske potvrde: *Culusich* 1800., *Culussich* 1810., *Cullussich* 1839., *Kulusich* 1844., *Kulušich* 1844., *Kulusić* 1861., *Kulušić* 1860., *Kulushich* 1870., *Kulusich* 1870., *Kuluša* 1872.

< nadimak *Kuluš-a* (< *Kul-uša* < *kūlja* ‘veliki trbuh; tripa’) + *-ić*

Lalić

Stanje 1948.: 1 (-) Ka, 9 (1) Klj

Prva potvrda: *Lallich* 1739.

Grafijske potvrde: *Lallich* 1739., *Lalich* 1801., *Lalić* 1857.

< osobno ime *Lal-e* (< *Lazar* < lat. *Lazarus*) + *-ić*

Livaja

Stanje 1848.: 3 (1) Ši

Prva potvrda: *Livaja* 1925.

Napomena: Prezime je nastalo od dvostrukoga prezimena *Lovrić Livaja*.

< nadimak *Livaja* (< *ljev-aja* ‘ljevak’)

Lovrić

Stanje 1948.: 3 (-) Br, 42 (6) Ka, 93 (22) Ši

Prva potvrda: *Lourich* 1693.

Grafijske potvrde: *Lourich* 1693., *Lovrich* 1734., *Lovrić* 1853.

< osobno ime *Lovr-e* (< lat. *Laurentius*) + *-ić*

Malenica

Stanje 1948.: 19 (3) Dr, 21 (4) Br, 46 (10) Ka, 7 (1) Ši, 91 (16) Klj

Prva potvrda: *Manenich* 1692. i *Manenicich* 1692.

Grafijske i tvorbene potvrde: *Manenich* 1692., *Manenicich* 1692., *Maneniguich* (?) 1734., *Maneninich* 1734., *Manenizich* 1736., *Manenicich* 1737., *Maneničich* 1740., *Maneniza* 1800., *Manenica* 1801., *Manenicza* 1844., *Manenizza* 1844., *Malenizza* 1855., *Maleniza* 1870., *Malenica* 1872.

< nadimak *Malen* (< *malen*) + *-ica*

Mamut

Stanje 1948.: 9 (3) Bo

Prva potvrda: 1808.

< osobno ime *Mamut* (< *Mahmut* < tur. *Mahmud* < ar. *Maḥmūd* ‘Hvaljeni’)

Mazalin

Stanje 1948.: 1 (-) Ši, 45 (8) Bo, 8 (2) Dr

Prva potvrda: *Mazalin* 1734.

Grafijske i tvorbene potvrde: *Mazalin* 1734., *Mazalinovich* 1737., *Mazzalin* 1845., 1854.

< nadimak *Mazalin* (< *mazalo* (< *mazati*) + *-in*)

Mršić

Stanje 1948.: 2 (1) Klj

Prva potvrda: *Marssich* 1733.

Grafijske potvrde: *Marssich* 1733., *Marsich* 1806., *Maršić* 1862., *Mêrsich* 1844., *Merssič* 1850., *Mersich* 1856., *Meršić* 1860., *Mersić* 1862., *Mrsich* 1862., *Mršich* 1870., *Mršić* 1874.

< nadimak *Mrš-e* (< *mršav*) + *-ić*

Perčin

Stanje 1948.: 6 (1) Ši

Prva potvrda: *Perçin* 1805.

Grafijske potvrde: *Perçin* 1805., *Perčín* 1849.

< nadimak *Perčín* (< tur. *perçem* ‘čuperak (pramen) kose na čelu (kika) ili na zatiljku u muškarca (pletenica)’)

Perišić

Stanje 1948.: 1 (1) Ši, 40 (7) Br

Prva potvrda: *Perisich* 1696.

Grafijske potvrde: *Perisich* 1696., *Perissich* 1810., *Perissić* 1856., *Perišić* 1860.

< os. ime *Periš-a* (< *Per-o* + *-iša* < *Petar* < lat. *Petrus*) + *-ić*

Pilić²²

Stanje 1948.: 3 (-) Ši, 49 (9) Br

Prva potvrda: *Piglich* 1694.

Grafijske potvrde: *Piglich* 1694., *Piljich* 1845., *Piljić* 1855., *Pilich* 1801., *Pilič* 1863.

< osobno ime *Pil-e* (< *Filip* < lat. *Philippus*) + *-ić*

Pletikosa

Stanje 1948.: 37 (9) Br

Prva potvrda: *Pleticosa* 1804.

²² Prezime *Pilić* prvi je put godine 1801. zapisano kao *Pilich*, tj. tako da se može čitati [P i l i ć]. Dotad, a i nakon toga vremena, zapisaivano je kao *Piglich* 1694., *Piljich* 1845., *Piljić* 1855. Da je riječ o antroponimima koji se odnose na isti rod, vidi se po tome što je dvostruko prezime *Pilić Mamut*, prije osamostaljenja sastavnice *Mamut* kao novoga prezimena, zapisano kao *Piglich Mamut* 1812. te kao *Pilich Mamut* 1847.

Grafijske potvrde: *Pleticosa* 1804., *Pleticossa* 1845., *Pletikosa* 1849., *Pletikosić* 1881.

< nadimak *Pletikosa* (< plesti kosu)

Pulić

Stanje 1948.: *Pulić* 50 (13) Kr

Prva potvrda: *Pulich* 1737.

Grafijske potvrde: *Pulich* 1737., *Pulić* 1863.

< osobno ime *Pul-e* (< *Puhoje*) + *-ić*

Puljić

Stanje 1948.: *Puljić* 1 (-) Ši

Puglich 1693., *Puljicz* 1845., *Puglič* 1855., *Puljić* 1860.

< osobno ime *Pulj-e* (< *Puhoje*) + *-ić*

Samac

Stanje 1948.: 1 (-) Ši, 101 (17) Br

Prva potvrda: *Samaz* 1800.

Grafijske potvrde: *Samaz* 1800., *Samadz* 1870., *Samac* 1861., *Samacz* 1844., *Samić* 1875.

< nadimak *Samac* (< *sam-ac* < sam u matere, jedino dijete)

Samodol

Stanje 1948.: 1 (-) Bo, 91 (17) Br

Prva potvrda: *Samodolich* 1739.

Grafijske i tvorbene potvrde: *Samodolich* 1739., *Samodulich* 1741., *Samodo* 1801., *Samodol* 1807.

< etnik *Samodol* 'sam u dolu'

Skelin

Stanje 1948.: 2 (-) Bo, 3 (-) Br, 30 (4) Kr, 37 (5) Ši, 47 (8) Dr, 6 (2) Klj

Prva potvrda: *Schelin* 1801.

Grafijske potvrde: *Schelin* 1801., *Skelin* 1802., *Scelin* 1810., *Skelin* 1870.

< osobno ime *Skelin* (< *Skel-in* < *Skele* < *Skender* < tur. *Iskender* < grč. *Aléxandros*)

Seper

Stanje 1948.: 2 (-) Ši

Prva potvrda: *Seper* 1860.

< osobno ime *Sefer* (< tur. *Safer* < ar. *šäfär* ‘ime drugog mjeseca po muslimanskom kalendaru’)

Skočić

Stanje 1948.: 93 (14) Nos Kalik

Prva potvrda: *Skočić* 1919.

< nadimak *Skoč-a* (< skočiti) + *-ić*

Stipandžija

Stanje 1948.: 11 (4) Dr

Prva potvrda: *Stipančich* 1809.

Grafijske i tvorbene potvrde: *Stipančich* 1809., *Stipančia* 1840., *Stipanžia* 1850., *Stipanzia* 1852., *Stipanžija* 1872., *Stipandžija* 1883.

< osobno ime *Stipandžija* (< *Stipan-džija* < *Stipan* < *Stjepan* < lat. *Stephanus*)

Stojanović

Stanje 1948.: 1 (-) Ši, 52 (15) Kr

Prva potvrda: *Stojanovich* 1840.

Grafijske potvrde: *Stojanovich* 1840., *Stojenović* 1855., *Stojanović* 1853., *Stojanovicz* 1845., *Stojinović* 1855.

< osobno ime *Stojan* (< *Stoj-an* < *Stojislav*) + *-ović*

Sulje

Stanje 1948.: 1 (-) Bo, 11 (2) Ka

Prva potvrda: *Suglich* 1696.

Grafijske i tvorbene potvrde: *Suglich* 1696., *Suglie* 1802., *Sulje* 1861.

< osobno ime *Sulje* (< *Sulejman* < arap. *Suläymān*)

Sunko

Stanje 1948.: 1 (-) Br, 1 (-) Ka, 24 (5) Ši

Prva potvrda: *Sumka* 1741.

Grafijske i tvorbene potvrde: *Sumka* 1741., *Sunco* 1802., *Sunkovich* 1741., *Sunko* 1856.

< nejasno

Sušić

Stanje 1948.: 15 (3) Br

Prva potvrda: *Susich* 1693.

Grafijske potvrde: *Susich* 1693., *Sufsich* 1742., *Sušich* 1844., *Šušić* 1855., *Sušić* 1858.

< nadimak *Suš-e* (< *suh* ‘mršav’) + *-ić*

Šarac

Stanje 1948.: 9 (2) Ka

Prva potvrda: *Saraz* 1801.

Grafijske potvrde: *Saraz* 1801., *Saracz* 1844., *Šarac* 1876.

< nadimak *Šarac* (< *šar-ac* < *šaren*)

Škeljo

Stanje 1948.: 30 (6) Dr

Prva potvrda: *Skeglic* 1734.

Grafijske i tvorbene potvrde: *Skeglic* 1734., *Scheglio* 1800., *Skelich* 1808., *Scheglich* 1808., *Skeljo* 1844., *Škeljo* 1872.

Podrijetlo: nejasno

Šostara

Stanje 1948.: 15 (2) Br

Prva potvrda: *Sosterich* 1734.

Grafijske i tvorbene potvrde: *Sosterich* 1734., *Sostara* 1800., *Sostera* 1844., *Šostera* 1873.

< zanimanje *Šostara* (< njem. *Schuster* ‘postolar’)

Tetlo

Stanje 1948.: 8 (2) Dr

Prva potvrda: *Tetlo* 1858.

Podrijetlo: nejasno

Vatavuk

Stanje 1948.: 18 (2) Kr, 87 (15) Ši

Prva potvrda: *Vatavuk* 1733.

Grafijske potvrde: *Vatavuk* 1733., *Vatauukovich* 1737., *Vatauuk* 1811.

< nadimak *Vatavuk* < ‘onaj koji hvata vuka’

Višić

Stanje 1948.: 16 (3) Klj

Prva potvrda: *Visich* 1696.

Grafijske potvrde: *Visich* 1696., *Fissich* 1734., *Vissich* 1739., *Viscich* 1802., *Višić* 1853., *Višich* 1870.

< osobno ime *Viš-e* (< *Višeslav*) + *-ić*

Vlajić

Stanje 1948.: 141 (22) Ka, 2 (1) Br, 5 (1) Ši

Prva potvrda: *Vlaich* 1696.

Grafijske potvrde: *Vlaich* 1696., *Vlajch* 1800., *Vlaić* 1849., *Vlajić* 1880.

< etnonim *Vlaj-o* (< *Vlah*) + *-ić*

Vranković

Stanje 1948.: 64 (10) Ši

Prva potvrda: *Vrancouich* 1734.

Grafijske potvrde: *Vrancouich* 1734., *Francovich* 1804., *Vrancovich* 1808., *Frankovicz* 1845., *Francović* 1860., *Franković* 1862., *Vrancouich* 1870., *Vranković* 1881.

< osobno ime *Vrank-o* (< *Vran-ko* < *Franciscus*) + *-ović*

Vranjković

Stanje 1948.: 2 (-) Bo, 4 (-) Ši

Prva potvrda: *Vrangncouich* 1696.

Grafijske potvrde: *Vrangncouich* 1696., *Vranjković* 1871.

< osobno ime *Vranjk-o* (< *Vranj-ko* < *Franciscus*) + *-ović*

Vukačić

Stanje 1948.: 33 (8) Ši

Prva potvrda: *Vukačić* 1875.

Napomena: Prezime je nastalo od dvostrukoga prezimena *Lovrić Vukačić* (*Lovrich Vucacich* 1852.).

< nadimak *Vukač-a* (< *vuk-ača*) + *-ić*

Vukorepa

Stanje 1948.: 30 (6) Klj

Prva potvrda: *Vucorepich* 1693.

Grafijski i tvorbeni oblici. *Vucorepich* 1693., *Vukorepich* 1741., *Vucoreppa* 1800., *Vukorepa* 1844., *Vukoreppa* 1859., *Vukorepić* 1875., *Vukorepa* 1872.

< nadimak *Vukorepa* (< vuk + rep)

Zeljak

Stanje 1948.: 70 (13) Nos Kalik

Prva potvrda: *Zeljak* 1919.

< nadimak *Zeljak* (< *zelj-ak* < zelen)

Živković

Stanje 1948.: 1 (-) Br

Prva potvrda: *Xivco* 1802.

Grafijske potvrde: *Xivco* 1802., *Živko* 1861., *Xivcovich* 1847.

< osobno ime *Živk-o* (< *Živan*) + *-ović*

Literatura:

Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske. 1976. Zagreb: Institut za jezik i Nakladni zavod Matice hrvatske.

Popis stanovništva 2001., www.dsz.hr

Rječnik hrvatskog ili srpskog jezika. 1880.–1976. I–XXIII. Zagreb: JAZU.

Rječnik hrvatskoga jezika. 2000. Zagreb: Leksikografski zavod “Miroslav Krleža”.

ANIĆ, VLADIMIR; DUNJA BROZOVIĆ RONČEVIĆ; IVO GOLDSTEIN; SLAVKO GOLDSTEIN; LJILJANA JOJIĆ; RANKO MATASOVIĆ; IVO PRANJKOVIĆ 2002. *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Zagreb: Novi Liber.

BAČIĆ, PETAR 1929. Grad Kamičak na Krci. *Jadranska vila*, 7, Omiš, II., 105.

BJELANOVIĆ, ŽIVKO 1988. *Antroponimija Bukovice*. Split: Književni krug.

BJELANOVIĆ, ŽIVKO 2001. Korpus i raspodjela antroponima tipa Pera. *Folia onomastica Croatica*, 10, Zagreb, 33–58.

BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA; NADA VAJS 2002. Zoonimi u hrvatskim prezimenima. *Folia onomastica Croatica*, 11, Zagreb, 223–238.

DUDEN 2000. *Familiennamen – Herkunft und Bedeutung von 20 000 Nachnamen*. Mannheim – Leipzig – Wien – Zürich: Dudenverlag.

FRANČIĆ, ANĐELA 2002. *Međimurska prezimena*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

- JURIC, ANTE 2004. *Gradovi, utvrde i sakralni spomenici uz Krku i Čikolu*. Skradin: Matica hrvatska Skradin.
- KOSOR, KARLO 1995. Drniška krajina za turskog vladanja. *Povijest Drniške krajine*. Split, 103–179.
- KAPETANIĆ, NIKO; NENAD VEKARIĆ 2001. *Konavoski rodovi*. Zagreb – Dubrovnik: HAZU.
- NAMETAK, FEHIM 1997. Turski dokumenti visovačkog samostana. *Visovački zbornik*. Visovac, 293–297.
- NOSIĆ, MILAN 1998. *Prezimana zapadne Hercegovine*. Rijeka: Hrvatsko filološko društvo.
- NOSIĆ, MILAN 2005. *Rječnik posuđenica iz turskoga jezika*. Rijeka: Maveda.
- SUPERANSKAJA, ALEKSANDRA VASIL'EVNA 1973. *Obščaja teorija imeni sobstvenogo*. Moskva: Izdatel'stvo "Nauka".
- SEKULIĆ, ANTE 1995. "Drniški kardinal" – fra Juraj Utišinović. *Povijest Drniške krajine*. Split, 45–91.
- ŠIMUNDIĆ, MATE 2006. *Rječnik osobnih imena*. Zagreb: Matica hrvatska.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2001. Dugopoljska prezimena. *Dugopolje – zbornik radova općine Dugopolje*. Zagreb – Dugopolje, 533–544.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2006. *Hrvatska prezimena*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 1982. Razvitak imenske formule u Hrvata. *Onomastica Jugoslavica*, 9, Zagreb, 283–293.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2002. 12. Antroponimija II – Prezimena. *Słowiańska onomastyka – encyklopedia tom I*, Warszawa – Kraków, 461–466.
- ŠKALJIĆ, ABDULAH 1979. *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*. Sarajevo: Svjetlost.

Development of the family names classification in Miljevci

Summary

This article presents the development of the classification of family names in Miljevci starting from the late 17th century, when the first family names were documented in the registers, up to the ones that appear by the end of the 19th century. It shows which family names were extinguished in the meantime, i.e. which have disappeared as a result of family tree extinction or replacement with a new family name, most frequently one previously used as a nickname. The article analyzes the motivational as well as structural distinctiveness and language origin of current family names in Miljevci.

Ključne riječi: Miljevci, antroponimija, prezimena,

Key words: Miljevci, anthroponymy, family name